

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถสรุปวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาโครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาอุปสรรคและปัญหาในการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการตอบแบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการให้ข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับต้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและแผน โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ และแนวทางปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในกองประชาสัมพันธ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถาม โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล นโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ และอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ รวม 32 ข้อ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) รายงานการประชุม อนุสาร อ.ส.ท. ตำรา บทความ เอกสาร และวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับผู้บริหารในสำนักงานใหญ่ และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในกองประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามและรอเก็บด้วยตนเอง ส่วนผู้อำนวยการสำนักงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้บริหารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 50 คน ปรากฏว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจ ผู้บริหารดังกล่าวมีตำแหน่งผู้ว่าการรองผู้ว่าการ ผู้อำนวยการฝ่าย ผู้อำนวยการสำนักงานในประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานต่างประเทศ ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ และหัวหน้างาน

ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษา ค้นคว้าจากตำราและเอกสาร รองลงมาคือได้รับการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ จากการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ จากประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนที่ได้รับความรู้จากการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรงมีเพียงส่วนน้อย

ตอนที่ 2 ลักษณะทางประชากรของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในกองประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในกองประชาสัมพันธ์ จำนวน 10 คน ปรากฏว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านนิเทศศาสตร์

เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่ ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา และเอกสาร รองลงมาคือได้รับจากสถาบันการศึกษาโดยตรง ประสบการณ์จากการทำงาน จากการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนที่ได้รับจากการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์มีเพียงส่วนน้อย

ตอนที่ 3 นโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกออกเป็นในส่วนของสำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ มีดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) นโยบายการประชาสัมพันธ์ คือ การเผยแพร่ข่าวสารด้านกิจกรรม โครงการ นวัตกรรม และผลการดำเนินงานขององค์กรให้แก่ประชาชนทั่วไป และสื่อมวลชน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรและประเทศ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชนทุกแขนงและธุรกิจท่องเที่ยว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งเป็นตัวกลางในการประสานงานกับสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศในการเชิญสื่อมวลชนและบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวให้มาทัศนศึกษาตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แหล่งข้อมูลในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ได้มาจากกองสถิติและวิจัยขององค์กรเอง จากผลลัพธ์จากการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ครั้งก่อน และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วางแผน โดยมีการประสานงานในการวางแผนงานระหว่างกองประชาสัมพันธ์ กับฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายบริการตลาด และฝ่ายวิชาการ ลักษณะแผนการประชาสัมพันธ์มีทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว โดยนำแผนงานประชาสัมพันธ์ไปปฏิบัติจริงทุกครั้ง แต่มีการปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและ

สังคม ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ได้อาศัยปัจจัยทางด้านนโยบายขององค์กร ความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ และผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ครั้งก่อนเป็นหลัก และอาศัยปัจจัยอื่นๆ เป็นองค์ประกอบย่อยในการวางแผน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจทั่วไป ความรู้ ทักษะ และค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ การเมือง หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม และประเพณี ลักษณะของการวางแผนงานประชาสัมพันธ์มีการกำหนดรายละเอียดให้การดำเนินงานอย่างชัดเจน ใช้ผู้วางแผนที่มีความชำนาญ แผนมีความสอดคล้องกับนโยบายหลักขององค์กร มีความยืดหยุ่นของแผน ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการวางแผน และมีการประสานกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีการกำหนดการประเมินผลของแผนไว้โดยตรง อาศัยเพียงการตัดข่าวแจก และการพิจารณาจากรายได้จากการท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งในการตัดข่าวแจก เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เป็นผู้ทำเอง ส่วนการพิจารณาจากรายได้จากการท่องเที่ยว นั้น กองสถิติและวิจัยเป็นผู้ดำเนินการ ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การมีงบประมาณเพียงพอ มีการวิจัยและการประเมินผล มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอ

สำนักงานในประเทศ นโยบายการประชาสัมพันธ์ คือ การเผยแพร่กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว รายการนำเที่ยว รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สำนักงานของตน และภาพลักษณ์ที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานแต่ละแห่ง การรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพัฒนา และการสร้างความสัมพันธ์อันดี การให้การสนับสนุนและความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ และเอกชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานแต่ละแห่ง แหล่งข้อมูลในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานส่วนใหญ่ได้มาจากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วางแผนและจากสถิติอ้างอิงหรือการวิจัย สำนักงานเป็นส่วนน้อยที่ได้ข้อมูลจากผลลัพธ์จากการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ครั้งก่อน บางแห่งอาศัยข้อมูลจากองค์กรธุรกิจท่องเที่ยวของเอกชนในพื้นที่ และบางแห่งก็พิจารณาจากการประชาสัมพันธ์ของประเทศอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ โดยมีการประสานงานในการวางแผนกับ

หน่วยงานในสำนักงานใหญ่ ได้แก่ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ และฝ่ายวิชาการ มีสำนักงานเพียงบางแห่งที่มีการประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์ ด้วย ลักษณะของแผนการประชาสัมพันธ์มีทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวร่วมกัน โดยสำนักงานในประเทศส่วนใหญ่จะนำแผนงานประชาสัมพันธ์ไปปฏิบัติจริงทุกครั้ง สำนักงานส่วนน้อยที่นำแผนงานไปปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานทุกแห่งได้อาศัยปัจจัยทางด้านนโยบายขององค์กร ความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ ความรู้ทัศนคติ ค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ และผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ครั้งก่อน สำนักงานส่วนน้อยที่อาศัยบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม และประเพณี และบางครั้งก็อาศัยสภาพเศรษฐกิจทั่วไป การเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อิทธิพลในท้องถิ่น และการได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนที่ผ่านมา ลักษณะของการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานทุกแห่งมีการประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานส่วนใหญ่มีความยืดหยุ่นของแผน ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการวางแผน และมีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน สำนักงานบางแห่งใช้ผู้วางแผนประชาสัมพันธ์ที่มีความชำนาญ บางแห่งมีงบประมาณเพียงพอ บางแห่งมีการกำหนดการประเมินผลอย่างชัดเจน บางแห่งใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เหตุผลเป็นที่ตั้ง มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานเป็นแบบแผนอย่างแน่นอนตายตัว และบางแห่งก็อาศัยสามัญสำนึก ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน สำนักงานส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ส่วนสำนักงานที่มีการประเมินผลนั้นใช้วิธีการพิจารณาจากรายงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน บางแห่งอาศัยการวิจัยและการพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวมาประเมินผล โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ภายในสำนักงาน และฝ่ายวิจัย และประเมินผลของสำนักงานใหญ่ เป็นผู้ประเมินผล สำนักงานทุกแห่งเห็นว่า ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การมีงบประมาณเพียงพอ และการมีการวิจัยและการประเมินผล สำนักงานส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และการมีวัสดุอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอ บางแห่งเห็นว่าควรมีความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร และการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้ง

ภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

สำนักงานต่างประเทศ นโยบายการประชาสัมพันธ์ คือ การเผยแพร่ข่าวสารด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กิจกรรม และรายการนำเที่ยวของประเทศไทย การจัดสื่อมวลชนและธุรกิจท่องเที่ยวเดินทางมาทัศนศึกษาในประเทศไทย การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้าน วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และความปลอดภัยแก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานแต่ละแห่ง มีสำนักงานเพียงแห่งเดียวที่เน้นการแก้ไขภาพลักษณ์ที่ไม่ดีด้านการท่องเที่ยวของไทย และการเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดีด้านการท่องเที่ยวของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ แหล่งข้อมูลในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากสถิติอ้างอิงหรือการวิจัย ผลลัพธ์จากการวางแผนงานประชาสัมพันธ์โดยตรงได้ข้อมูลจากองค์กรธุรกิจท่องเที่ยว จากสำนักงานใหญ่ และข้อมูลด้านสถานะทางการตลาด เศรษฐกิจ และสังคม ของเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานทุกแห่งมีการประสานงานในการวางแผนประชาสัมพันธ์กับสำนักงานใหญ่ทางฝ่ายบริการการตลาด สำนักงานส่วนใหญ่มีการประสานกับฝ่ายวางแผนและพัฒนา และฝ่ายวิชาการ มีเพียงส่วนน้อยที่มีการประสานงานกับฝ่ายบริหารทั่วไป และฝ่ายบัญชีและงบประมาณ สำนักงานส่วนใหญ่มีแผนการประชาสัมพันธ์ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว มีเพียงบางแห่งที่มีเฉพาะแผนระยะสั้น และสำนักงานส่วนใหญ่ได้นำแผนงานไปปฏิบัติจริงทุกครั้ง มีเพียงส่วนน้อยที่นำแผนงานไปปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานทุกแห่งอาศัยปัจจัยทางด้านนโยบายขององค์กร ความต้องการของประชาชน กลุ่มเป้าหมาย และงบประมาณ สำนักงานส่วนใหญ่อาศัยปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจต่างๆ ไป การเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม ประเพณี และผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ครั้งก่อน มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติ และค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ สำนักงานทุกแห่งมีการประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีความสอดคล้องกับนโยบายหลักขององค์กร สำนักงานส่วนใหญ่ใช้ผู้วางแผนที่มีความชำนาญ มีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน และมีความยืดหยุ่นของแผน สำนักงานส่วนใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอ และผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน บางแห่ง

มีการกำหนดการประเมินผลอย่างชัดเจน และใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เหตุผลเป็นที่ตั้ง มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานเป็นแบบแผนอย่างแน่นอนตายตัว และมีเพียงแห่งเดียวที่อาศัยสามัญสำนึก ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน สำนักงานส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานที่มีการประเมินผลนั้น ส่วนใหญ่พิจารณาจากรายได้จากการท่องเที่ยว และการพิจารณารายงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน มีเพียงแห่งเดียวที่พิจารณาจากผลสะท้อนกลับ (Feedback) ของนักท่องเที่ยว บางแห่งอาศัยการตรวจข่าวแจกที่ส่งไปยังสื่อมวลชนต่างๆ และการดูโทรทัศน์ ในจำนวนสำนักงานที่มีการประเมินผลนั้น ทุกแห่งใช้ฝ่ายวิจัยและประเมินผลของสำนักงานใหญ่ นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังได้ใช้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงานทำเองอีกด้วย บางแห่งใช้การว่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวในการตัดข่าวแจก และมีเพียงแห่งเดียวที่ผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้ประเมินผลเอง สำนักงานส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การมีงบประมาณเพียงพอ บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และการมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำการประชาสัมพันธ์อย่างเพียงพอ มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่าควรจะมีปัจจัยด้านการวิจัยและการประเมินผล บางแห่งเห็นว่าควรมีข้อมูลทางสังคมในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างเพียงพอ และบางแห่งก็เห็นว่าควรมีการวางแผนงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ตอนที่ 4 โครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกออกเป็นส่วนของกองประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ มีดังนี้

กองประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์จำนวน 16 คน มีลักษณะงานประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง โดยมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านเทศกาลและประเพณี จัดเป็นงานเฉพาะกิจ เป็นงานๆไป มีการแบ่งส่วนงานเป็นสัดส่วนชัดเจน โดยแบ่งเป็น 5 งาน ได้แก่ งานข่าวในประเทศ งานข่าวต่างประเทศ งานสื่อมวลชนสัมพันธ์ งานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสัมพันธ์ และงานวารสารธุรกิจท่องเที่ยว ในการทำงานมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความชำนาญเฉพาะด้าน โดยแต่ละงานทำงานสอดคล้องกัน กองประชาสัมพันธ์ทำ

หน้าที่หลายอย่างได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสาร การสื่อมวลชนสัมพันธ์ การประสานงานกับธุรกิจ
 ท่องเที่ยวทุกสาขาทั้งภาครัฐและเอกชน การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การจัดงานแถลงข่าว การ
 ประสานงานกับสำนักงานในประเทศและสำนักงานต่างประเทศ การตัดข่าวแจกและสารคดีท่องเที่ยว
 ทั่วทั้งไป การวางแผนงานประชาสัมพันธ์ การจัดทำข่าวแจกแก่สื่อมวลชน การจัดทัศนศึกษา
 แก่สื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ
 การประสานงานกับฝ่ายบริการการตลาดในการผลิตสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และการจัดนิทรรศการ
 และการประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดในการเผยแพร่ และให้บริการข่าวสารการท่องเที่ยว
 เกี่ยว ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง จะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์
 และการกำหนดบทบาทหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ ในการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
 ประชาสัมพันธ์นั้น ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ จะร่วมกับหัวหน้างานในกองและกองบริหาร
 บุคคลในการกำหนดคุณสมบัติ บุคลากรในกองประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์
 จากประสบการณ์ในการทำงาน จากการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรง และจากการ
 ฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารในกองประชาสัมพันธ์ทุกคนต้องการนักประชาสัมพันธ์ที่มี
 ทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการพูดและการเขียน มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความคิดริเริ่มสร้าง
 สรรค์ ผู้บริหารในกองประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ต้องการผู้มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ ใฝ่หาข่าว
 สารได้ทันเหตุการณ์ และมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะการณ์ต่างๆ กองประชาสัมพันธ์มีการ
 ประเมินผลการใช้สื่อในด้านพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มเป้าหมาย และสื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
 ได้มากน้อยเพียงใด โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของงานแต่ละงาน บางงานมีการประเมินผลด้านเนื้อหา
 ที่ใช้ในสื่อ และบางงานก็มีการประเมินผลเรื่องความคุ้มค่าในการซื้อสื่อ สำหรับวิธีการประเมิน
 นั้น ไม่มีการวิจัยด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง วิธีการประเมินผลมีหลายวิธี ได้แก่ การใช้เอก
 สารทางข้อมูลและสถิติ การใช้ประสบการณ์ในการคาดคะเน การนำข่าว บทความ หรือสารคดี
 ที่ส่งไปยังสื่อมวลชนมาคำนวณ โดยคิดเทียบเป็นราคาในการลงโฆษณา การตัดข่าวแจก และการ
 พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วนการประสานงานในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น กองประชาสัมพันธ์
 ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นภายในประเทศ และต่างประเทศ สำหรับภายในประเทศ

มีการประสานงานภายในองค์กร โดยมีการประสานงานภายในกองประชาสัมพันธ์ มีการประสานงานกับฝ่ายบัญชี และงบประมาณในด้านการเบิกจ่าย ประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดในด้านการฝากข่าวแก่กองบริการท่องเที่ยว และการขอข้อมูลในการจัดการประชุมสัมมนาต่างๆ มีการประสานงานกับฝ่ายบริการการตลาดด้านการฝากข่าวแก่กองวารสาร และการขอความร่วมมือในการผลิตสื่อ ประสานงานกับฝ่ายวิชาการด้านการขอข้อมูลทางสถิติและวิจัย ประสานงานกับฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนาในด้านการขอข้อมูล และมีการประสานงานกับสำนักงานในประเทศ 22 แห่งในการจัดทัศนศึกษาแก่สื่อมวลชน สำหรับการประสานงานภายนอก มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการประสานงานด้านการเผยแพร่ข่าวสาร กรมศิลปากรประสานงานด้านพิธีการทางศิลปากร กรมศิลปากรประสานงานในการนำชมพิพิธภัณฑ์ และโบราณสถาน และกรมประชาสัมพันธ์ ประสานงานด้านการเผยแพร่ข่าวสาร ในการประสานงานกับหน่วยงานเอกชน มีการประสานงานกับบริษัทนำเที่ยวต่างๆ ในการขอความร่วมมือจัดนำเที่ยว สมาคม โรงแรมไทยประสานงานด้านขอลิขสิทธิ์พิเศษต่างๆ แก่สื่อมวลชนในการพักแรม สมาคมการจัดนำเที่ยวประสานงานด้านการเผยแพร่ข้อมูล และสำนักข่าวประสานงานด้านความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าว ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กองประชาสัมพันธ์มีการประสานงานภายในกองเอง มีการประสานงานกับฝ่ายบริหารงานทั่วไปด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ การประสานงานกับฝ่ายบัญชี และงบประมาณในการเบิกจ่าย การประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดด้านการจัดประชุม และการเผยแพร่ข้อมูล การประสานงานกับฝ่ายบริการการตลาดในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประสานงานกับฝ่ายวิชาการด้านข้อมูลและสถิติ การประสานงานกับฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนาด้านการขอข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว การประสานงานกับสำนักงานสาขาต่างประเทศในการเชิญสื่อมวลชนต่างประเทศมาทัศนศึกษา สำหรับการประสานงานภายนอกนี้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ กระทรวงต่างประเทศในการขออำนวยความสะดวกเรื่องใบเดินทางและวีซ่า การประสานงานกับสถานทูตและกงสุลในการขอคำแนะนำ คำปรึกษา และการอำนวยความสะดวกต่างๆ การประสานงานกับกรมศิลปากรในการขออำนวยความสะดวกในการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทำ

ภาพยนตร์ ตามพิพิธภัณฑ์และโบราณสถาน และการประสานงานกับกรมประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ข่าวสาร สำหรับการประสานงานกับหน่วยงานเอกชน ก็มีการประสานงานกับสมาคมโรงแรมไทยในการให้ราคาค่าที่พักพิเศษแก่สื่อมวลชนต่างประเทศ การประสานงานกับสมาคมการจัดนำเที่ยวในด้านการจัดนำเที่ยวและการเผยแพร่ข้อมูล และการประสานงานกับบริษัทนำเที่ยวต่างๆ ในการเผยแพร่ข่าวสาร

เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวก็จะมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยการชี้แจง เผยแพร่ข้อเท็จจริงให้กระจ่างชัด การให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้ชี้แจง และการวางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะกรณี โดยอาจมีการว่าจ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ แล้วแต่กรณีไป ส่วนในฤดูกาลท่องเที่ยวนั้นก็จะมีการจัดเพชรทัวร์ จัดทำข่าว บทความ สารคดีเผยแพร่ทางสื่อมวลชน และให้บริการและติดต่อเรื่องที่พัก รวมทั้งพาหะรับส่งแก่สื่อมวลชน ด้านการให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อองค์กร เพราะเป็นการบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่ การดำเนินงานขององค์กร และช่วยให้ทราบทัศนคติ ประชามติ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อองค์กร มีเพียง 1 คน ที่เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ไม่มีความสำคัญต่อองค์กรมากนัก เพราะกิจกรรมหลักขององค์กรก็คือการตลาด การประชาสัมพันธ์เป็นเพียงองค์ประกอบย่อย

สำนักงานในประเทศ ส่วนใหญ่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์จำนวนระหว่าง 2-4 คน ลักษณะงานประชาสัมพันธ์มีทั้งลักษณะที่ทำต่อเนื่อง และลักษณะงานชั่วคราวหรืองานเฉพาะกิจ แต่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่ทำอย่างต่อเนื่อง สำนักงานในประเทศส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งงานประชาสัมพันธ์เป็นสัดส่วน แต่ใช้การทำงานร่วมกัน การทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ในแต่ละแห่งก็มีความแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์สามารถปฏิบัติงานได้ทุกหน้าที่ หน้าที่ของงานประชาสัมพันธ์มีหลายด้าน ส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร การประสานงานกับธุรกิจท่องเที่ยวทุกสาขา การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การจัดแถลงข่าว การสื่อมวลชนสัมพันธ์ การจัดทัศนศึกษาแก่สื่อมวลชน การจัดทำข่าวแจก การจัดนิทรรศการร่วมกับสำนักงานใหญ่ และมีบางแห่งให้คำแนะนำด้านการประชาสัมพันธ์แก่ผู้บริหารด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานทุกคนมีบทบาทต่องานประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีบทบาทในการกำหนด

บทบาทหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ และการพิจารณาบุคลากรที่ปฏิบัติงาน รองลงมาคือบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ ในการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์นั้น ส่วนใหญ่ผู้อำนวยการสำนักงานจะเป็นผู้กำหนดเอง มีบางแห่งผู้อำนวยการสำนักงานก็กำหนดร่วมกับกองบริหารงานบุคคล และบางแห่งผู้ว่าการหรือรองผู้ว่าการเป็นคนกำหนดร่วมกับกองบริหารงานบุคคล บุคคลที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา และเอกสาร จากการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และจากประสบการณ์ในการทำงาน มีบุคลากรส่วนน้อยที่ได้รับจากการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรง ในบางแห่งบุคลากรได้รับจากการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ ต้องการนักประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการเขียนและการพูด มีมนุษยสัมพันธ์ดี ใฝ่หาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเป็นส่วนน้อยที่ต้องการผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ และมีความอดทน อดกลั้น ต่อสภาวะการณ์ต่างๆ บางคนต้องการผู้ที่มีความสามารถในการจัดระเบียบหน่วยงาน และบางคนก็ต้องการผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาของประเทศในนั้น สำนักงานในประเทศส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผลการใช้สื่อ สำหรับแห่งที่มีการประเมินผลนั้นส่วนใหญ่ประเมินในด้านที่ว่า สื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และประเมินเนื้อหาที่ใช้ในสื่อแต่ละประเทศ มีบางแห่งที่ประเมินด้านพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มเป้าหมาย และบางแห่งก็มีการประเมินความคุ้มค่าในการซื้อสื่อ โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการประเมินผลคือ การใช้ประสบการณ์คาดคะเนเอง และการใช้เอกสารทางข้อมูลและสถิติ มีบางแห่งที่ใช้การวิจัย และบางแห่งก็ใช้การสอบถามจากการพูดคุย โทรศัพท์ และจดหมาย ในด้านการประสานงานในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ มีการประสานงานกับสำนักงานใหญ่ โดยทุกแห่งมีการประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์ด้านการขอข้อมูลของสื่อมวลชน การจัดสื่อมวลชนเดินทางทัศนศึกษา การเผยแพร่ข่าวการท่องเที่ยว และการขอข้อมูลจากส่วนกลาง การประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดด้านการขอข้อมูลทางการตลาด การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การขอความร่วมมือในการประสานงานกับธุรกิจนำเที่ยว และการเผยแพร่ข่าวสารไปยังสำนักงานในประเทศทั้งหมด สำนักงานส่วนใหญ่ประสานงานกับฝ่ายบริการการตลาด

ด้านการผลิตวัสดุอุปกรณ์ในการทำประชาสัมพันธ์ การจัดงานนิทรรศการการขอเอกสารสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ข่าว และการติดต่อบริษัทนำเที่ยว การประสานงานกับฝ่ายวิชาการด้านข้อมูลและสถิติและการขอวิทยากรมาช่วยฝึกอบรม การประสานงานกับฝ่ายบัญชี และงบประมาณด้านการเบิกจ่าย การประสานงานกับฝ่ายวางแผนโครงการพัฒนาด้านกิจกรรมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการขอข้อมูลของโครงการต่างๆ สำนักงานบางแห่งประสานงานกับสำนักผู้ว่าการด้านการติดต่อสำรวจท่องเที่ยว นโยบายพิเศษที่เร่งด่วน และการขอสนับสนุนในหลักการ บางแห่งก็มีการประสานกับฝ่ายบริหารทั่วไปด้านกฎระเบียบต่างๆ และการจัดหาบุคลากรด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์จังหวัดในด้านการเผยแพร่ข่าวสาร การประสานงานกับสำนักงานจังหวัด ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดด้านขอการสนับสนุนด้านนโยบายท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ การประสานงานกับศึกษาธิการจังหวัดด้านวัฒนธรรมและประเพณี และการประสานงานกับกรมศิลปากรด้านการอำนวยความสะดวกแก่สื่อมวลชนและผู้พบนำเที่ยวในการชมโบราณสถานต่างๆ ในส่วนของหน่วยงานเอกชนนั้น มีการประสานงานกับสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวด้านการปรึกษา ประชุม และปฏิบัติงาน การประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน และชมรมต่างๆ ในเขตพื้นที่ด้านการกระจายข่าวสาร การประสานงานกับโรงแรมและร้านอาหารต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูล และการประสานงานกับสื่อมวลชนด้านการเผยแพร่ข่าวสาร เมื่อเกิดกรณีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ก็จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยสำนักงานส่วนใหญ่จะชี้แจงเผยแพร่ข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง และกระชับ มีการวางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะกรณี และหลีกเลี่ยงการให้ข่าวสารในเรื่องนั้นแต่เผยแพร่ข่าวสารด้านดีแทน สำนักงานส่วนน้อยจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นชี้แจง ส่วนในฤดูกาลท่องเที่ยว นั้น สำนักงานส่วนใหญ่จะจัดทำข่าว บทความ สารคดี เผยแพร่ทางสื่อมวลชน การจัดแพคเกจบริษัทนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว และสื่อมวลชน การจัดแถลงข่าว และการให้บริการ และการติดต่อเรื่องที่พัก ด้านการให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหารนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานทุกคนเห็นว่า การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อองค์กร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความ

สำคัญเพราะในการบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่การดำเนินงาน ผลงานและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้ง ความเคลื่อนไหวต่างๆ ขององค์กร ช่วยให้เกิดความสามัคคี ประชาสามัคคี หรือความรู้สึกนึกคิดของ ประชาชนที่มีต่อองค์กร ช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า และค้นหาจุดบกพร่องในการดำเนินการ ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร ช่วยแก้ปัญหาที่ยากในองค์กร และช่วยปกป้องและรักษาชื่อเสียงขององค์กรมิให้เสื่อมเสีย

สำนักงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์จำนวน ระหว่าง 1-3 คน รองลงมาคือจำนวนระหว่าง 5-7 คน ลักษณะงานประชาสัมพันธ์มีลักษณะที่เป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง สำนักงานต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งงานเป็นสัดส่วน แต่ใช้ การทำร่วมกัน การทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์สามารถปฏิบัติงานได้ทุกหน้าที่ หน้าที่ของงานประชาสัมพันธ์มีหลายด้าน โดยทุกแห่งมีหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร สำนักงานส่วนใหญ่ทำการสื่อสารมวลชนสัมพันธ์ การประสานงานกับธุรกิจท่องเที่ยวทุกสาขา และการจัดแถลงข่าว บางแห่งมีการผลิต สื่อประชาสัมพันธ์ บางแห่งให้คำแนะนำด้านการประชาสัมพันธ์แก่ผู้บริหาร และบางแห่งจัดสัมมนา นิทรรศการ และการนำสื่อมวลชนต่างประเทศเดินทางมาทัศนศึกษาในไทย นอกจากนี้ยังมีการว่าจ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ในการดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์หลักๆ ได้แก่ การทำจดหมายข่าว การจัดแถลงข่าว การจัดทัศนศึกษาแก่สื่อมวลชน และการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ ผู้อำนวยการสำนักงานทุกแห่งมีบทบาทต่องานประชาสัมพันธ์ โดยส่วนใหญ่มีบทบาทในการกำหนดบทบาทหน้าที่ งานประชาสัมพันธ์ และการกำหนดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีบางคน มีบทบาทในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ในการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ นั้น ส่วนใหญ่ผู้อำนวยการสำนักงานจะเป็นผู้กำหนดเอง บางแห่งผู้อำนวยการสำนักงานก็กำหนด ร่วมกับกองบริหารงานบุคคล บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ทุกแห่งได้รับความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์จากประสบการณ์การทำงาน และส่วนใหญ่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา และเอกสาร และการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มีบางแห่งที่ได้รับจากการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรง และการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่วนใหญ่ต้องการ

นักประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการเขียนและการพูด มีมนุษยสัมพันธ์ ใฝ่หาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ และมีความอดทนอดกลั้นต่อสภาวะการณ์ต่างๆ สำนักงานต่างประเทศส่วนใหญ่มีการประเมินผลการใช้สื่อในด้านที่ว่าสื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด การประเมินกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาที่ใช้ในสื่อแต่ละประเภท ทั้งนี้การประเมินผลดังกล่าวทำโดยอาศัยเอกสารทางข้อมูลและสถิติ บางแห่งใช้การวิจัย บางแห่งใช้ประสบการณ์ในการคาดคะเนเอง และบางแห่งก็ใช้การประเมินผลของบริษัทตัวแทน ในด้านการประสานงานในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ มีการประสานงานกับสำนักงานใหญ่ โดยทุกแห่งมีการประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์ ด้านการขอข้อมูลจากจดหมายข่าว และการต้อนรับสื่อมวลชนที่ทางสำนักงานจัดไปทัศนศึกษา สำนักงานส่วนใหญ่ประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดด้านการขอข้อมูล การจัดงานส่งเสริมการขาย การต้อนรับคณะธุรกิจนำเที่ยว และการจัดประชุมนานาชาติ การประสานงานกับฝ่ายบริการการตลาดด้านวัสดุอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ และการจัดนิทรรศการ การประสานงานกับฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนาด้านการขอข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและแผนงานพัฒนาต่างๆ การประสานงานกับฝ่ายวิชาการด้านข้อมูลและสถิติ และขอคำปรึกษาในการวางแผนงาน การประสานงานกับฝ่ายบัญชีและงบประมาณด้านการขอของประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆ สำนักงานบางแห่งประสานงานกับสำนักผู้ว่าการด้านการขอความเห็นชอบในนโยบายและการดำเนินการ บางแห่งประสานงานกับฝ่ายบริหารทั่วไป ด้านข้อบังคับ กฎระเบียบต่างๆ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ ในด้านการขออนุญาตนำสื่อมวลชนต่างประเทศไปถ่ายทำภาพยนตร์ในไทย การประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตและกงสุลไทยด้านการขอความร่วมมือในการเดินทาง การประสานงานกับกระทรวงต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ด้านการจัดงานเผยแพร่ร่วมกัน การประสานงานกับกรมศิลปากร ด้านการขออนุญาตในการนำอุปกรณ์ถ่ายทำของสื่อมวลชนต่างประเทศไปถ่ายทำ และการประสานงานกับสำนักพระราชวังด้านการขออนุญาตนำสื่อมวลชนต่างประเทศเข้าไปถ่ายทำภาพยนตร์ ในส่วนของหน่วยงานเอกชนนั้น มีการประสานงานกับโรงแรมต่างๆ ด้านที่พักสื่อมวลชน และบริษัท

ท้าว การประสานงานกับบริษัทนำเที่ยวด้านพาหนะและมัคคุเทศก์ และการประสานงานกับ
 ธนาคารด้านการออกเอกสารรับรองราคาอุปกรณ์ถ่ายทำภาพยนตร์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการ
 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ การบินไทยด้านตั๋วเครื่องบินราคาพิเศษ การประสานงาน
 กับชมรมคนไทยด้านการเผยแพร่ข่าวสาร และการประสานงานกับร้านอาหารของคนไทยในต่าง
 ประเทศด้านการแจกจ่ายสิ่งพิมพ์และเอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เมื่อเกิดกรณีเหตุการณ์
 อุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ก็จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยสำนักงานส่วน
 ใหญ่จะชี้แจงเผยแพร่ข้อเท็จจริงให้ถูกต้องและกระจ่างชัด หลีกเลี่ยงการให้ข่าวสารในเรื่องนั้น
 แต่เผยแพร่ข่าวสารด้านดีแทน และมีการวางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะกรณี สำนักงานบางแห่ง
 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ ชี้แจง บางแห่งปล่อยให้เรื่องนั้นจางหายไปเอง และบาง
 แห่งจัดเพรสทริป ส่วนในฤดูกาลท่องเที่ยว นั้น สำนักงานทุกแห่งจะจัดทำข่าว บทความ สารคดี
 เผยแพร่ทางสื่อมวลชน สำนักงานส่วนใหญ่จัดทำเพรสทิวาร์ บางแห่งให้บริการและติดต่อเรื่องที่พัก
 แก่สื่อมวลชน และบางแห่งก็จัดงานแถลงข่าว สำหรับการให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของ
 ผู้บริหารนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานทุกคนเห็นว่าการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อองค์กร เพราะ
 เป็นการบอกกล่าว ชี้แจง และเผยแพร่การดำเนินงาน ผลงานและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งความ
 เคลื่อนไหวต่างๆ ขององค์กร ส่วนใหญ่เห็นว่ามีสำคัญเพราะช่วยให้ทราบทัศนคติ ประชามติ
 หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อองค์กร ช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า และค้นหาจุด
 บกพร่องในการดำเนินงานขององค์กร ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร
 ช่วยแก้ปัญหายุ่งยากต่างๆ ในองค์กร และช่วยปกป้องและรักษาชื่อเสียงขององค์กร ช่วยแก้ปัญหา
 ยุ่งยากต่างๆ ในองค์กร และช่วยปกป้องและรักษาชื่อเสียงขององค์กรไม่ให้เสื่อมเสีย มีบางแห่ง
 เห็นว่า เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับองค์กร

ตอนที่ 5 อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกออกเป็นส่วนของกองประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) สำนักงาน
 ในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ มีดังนี้

กองประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง) ผู้บริหารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในกองประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่มองว่ามีอุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากรมากที่สุด ได้แก่ การมีบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ทำ และการเปลี่ยนบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการบ่อย เนื่องจากเงินเดือนน้อย รองลงมาคือ อุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ อุปสรรคและปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ มีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และการไม่มีวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อเป็นของตนเอง อุปสรรคและปัญหาด้านการจัดระบบงาน ได้แก่ การจัดงานที่ไม่ตรงกับกองหรือฝ่าย อุปสรรคและปัญหาด้านนโยบายและเป้าหมาย ได้แก่ นโยบายและเป้าหมายไม่ชัดเจนพอ และมีการเปลี่ยนนโยบายตามสภาพการณ์บ่อย อุปสรรคและปัญหาด้านแผนการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การขาดการประเมินผลที่ชัดเจน และการขาดการประชาสัมพันธ์ เรื่องการดำเนินงานและผลงานขององค์กรเอง อุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายนอกการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ การไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเพียงพอ อุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายในการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ การที่ต้องประสานกับหลายหน่วยงานภายในองค์กรเอง และไม่มีอุปสรรคและปัญหาด้านข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ เลย

สำนักงานในประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานส่วนใหญ่มองว่ามีอุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากรมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานไม่เพียงพอ การไม่มีบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง และบุคลากรขาดความชำนาญและประสบการณ์ รองลงมาคือ อุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน อุปสรรคและปัญหาด้านข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวางแผน ได้แก่ ข้อมูลด้านกลุ่มเป้าหมายไม่ชัดเจนพอ ข้อมูลและสถิติไม่ทันสมัย และการไม่มีข้อมูลและสถิติทางวิชาการเฉพาะพื้นที่ อุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายในสำนักงาน ได้แก่ ความล่าช้าในการประสานงาน และการขาดการเตรียมการล่วงหน้า อุปสรรคและปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อล้าสมัย และการมีวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ อุปสรรคและปัญหาด้านแผนการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แผนไม่มีความชัดเจน การขาดการประเมินผลที่ชัดเจน แผนไม่ได้นำมาปฏิบัติอย่างสมบูรณ์ และขาดความหลากหลาย

หลายของสื่อในการประชาสัมพันธ์เชิงรุก อุปสรรคและปัญหาด้านนโยบายและเป้าหมาย ได้แก่ การเปลี่ยนนโยบายตามผู้บริหารบ่อย อุปสรรคและปัญหาด้านการจัดระบบงาน ได้แก่ การไม่มีงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรงและการไม่สามารถจัดแบ่งระบบงานได้อย่างชัดเจน และอุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายนอกสำนักงาน ได้แก่ การได้รับข้อมูลจากสำนักงานใหญ่ล่าช้า

สำนักงานต่างประเทศ ผู้อำนวยการสำนักงานส่วนใหญ่เห็นว่า มีอุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ รองลงมา คือ อุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรไม่ค่อยมีคุณภาพ และบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ อุปสรรคและปัญหาด้านข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การได้รับข้อมูลและสถิติล่าช้า อุปสรรคและปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์คุณภาพไม่ดี และล้าสมัย และสื่อไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อุปสรรคและปัญหาด้านนโยบายและเป้าหมาย ได้แก่ นโยบายและเป้าหมายไม่เหมาะสมกับตลาดบางประเทศ และการเปลี่ยนนโยบายกะทันหัน อุปสรรคและปัญหาด้านแผนการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การขาดแผนการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ไม่มีการศึกษาและวิจัยการใช้สื่อในตลาดแต่ละประเทศ และการไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด อุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายนอกสำนักงาน ได้แก่ ความล่าช้าในการส่งข้อมูลข่าวสาร การไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และการขาดทักษะทางภาษาท้องถิ่น อุปสรรคและปัญหาด้านการจัดระบบงาน ได้แก่ การไม่มีระบบงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง อุปสรรคและปัญหาด้านการประสานงานภายในสำนักงาน ได้แก่ การขาดทักษะการใช้ภาษาท้องถิ่นกับลูกจ้างท้องถิ่นในสำนักงาน และอุปสรรคและปัญหาด้านสินค้าไม่ขายตัวเอง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

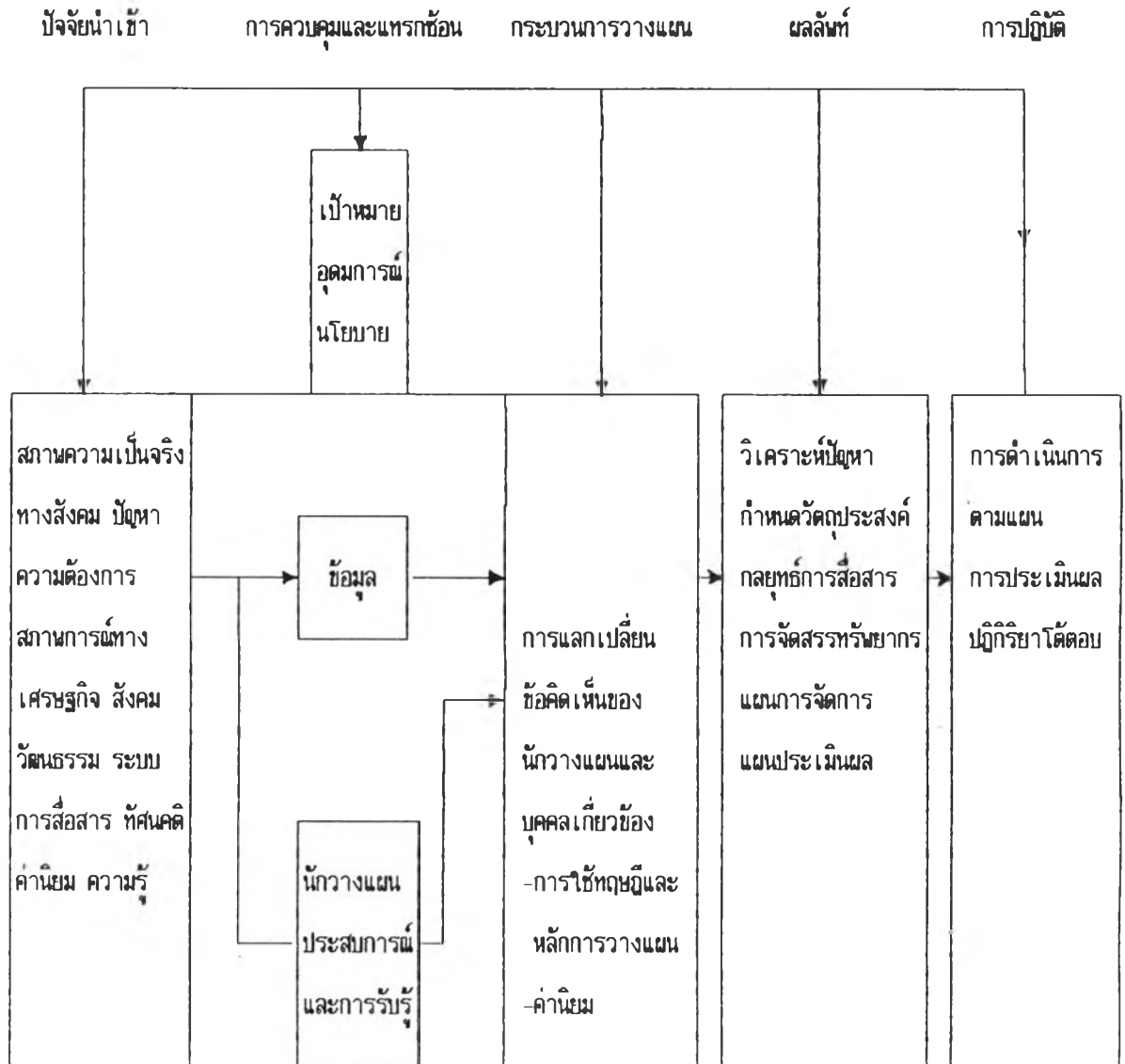
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

นโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษา นโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกเป็นกองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทสนั้น จะเห็นได้ว่านโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ของทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน และมีความสอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งในด้านนโยบาย แหล่งข้อมูลในการวางแผน การประสานงานในการวางแผน ลักษณะของแผน การนำแผนงานไปปฏิบัติ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผน ลักษณะของการวางแผน การประเมินผล ผู้มีหน้าที่ประเมินผล และปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของงาน (ดูรายละเอียดในตารางที่ 15) ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะในการทำงาน จะมีสำนักงานใหญ่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งต้องมีการประสานงานกันระหว่างสำนักงานใหญ่กับสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ ลำพังการทำงานของแต่ละกลุ่มไม่สามารถดำเนินการอย่างเป็นเอกเทศได้ แต่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สังเกตได้จากการที่กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่มีการแยกการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ออกอย่างกว้างๆ คือ การประชาสัมพันธ์ภายในประเทศ และการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ซึ่งนโยบายประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นลักษณะนโยบายที่ดี กล่าวคือ หน่วยงานต่างๆ สามารถใช้นโยบายเป็นหลักการในการปฏิบัติภารกิจของตน สามารถประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นซึ่งมีภารกิจแตกต่างกันออกไป และมีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร (จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 2536)

เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีระบบ (System Theory) จะพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจทั่วไป การเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมและประเพณี รวมทั้งแหล่งข้อมูลในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ผลลัพธ์จากการวางแผนครั้งก่อนนั้น จัดเป็นปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการช่วยอธิบายว่าสิ่งต่างๆ เป็นอย่างไรหรือเกิดขึ้นอย่างไร โดยมีนโยบายการประชาสัมพันธ์คือ การ

เผยแพร่ข่าวสาร การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป และธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กรและประเทศ เป็นปัจจัยความคุ้มค่าที่กำหนดทิศทางว่าการวางแผนควรจะเป็นอย่างไร มีแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วางแผน จัดเป็นปัจจัยแทรกซ้อนที่อาจก่อให้เกิดการวางแผนคลาดเคลื่อน เนื่องจากอาจทำงานโดยไม่ทราบถึงสภาพความเป็นจริงอย่างถ่องแท้ แต่อาศัยข้อมูลและประสบการณ์ของตนเอง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผน คือ ความรู้ ทัศนคติ และค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งมีการประสานงานในการวางแผนกับหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร และมีลักษณะของการวางแผนคือ การใช้ผู้วางแผนที่เชี่ยวชาญ และการที่ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดเป็นกระบวนการวางแผนแบบผสม กล่าวคือ มีทั้งการใช้สามัญสำนึก และหลักการและเหตุผลเป็นที่ตั้งในการวางแผน ซึ่งจัดเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ และปฏิบัติยาได้ตอบระหว่างนักวางแผน และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องนั่นเอง ในส่วนของผลลัพธ์ในทฤษฎีระบบนั้น จะเห็นได้ว่าไม่มีการเน้นการจัดสรรทรัพยากรทางการประชาสัมพันธ์ในด้านบุคลากร และงบประมาณ เนื่องจากสำนักงานทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีอุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากร และงบประมาณ (ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในเรื่องของอุปสรรคและปัญหา) นอกจากนี้ยังขาดการประเมินผล ถึงแม้ว่าบางแห่งจะมีการประเมินผลก็ตาม แต่วิธีการประเมินผลนั้น ก็อาศัยจากการตัดข่าวแจกจากรายได้จากการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยว ซึ่งการประเมินผลในด้านดังกล่าวไม่อาจกล่าวสรุปได้ว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการประชาสัมพันธ์โดยตรงแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวมีการดำเนินงานทางการตลาดเป็นหลัก ผลที่เกิดขึ้นจึงอาจมาจากการดำเนินการทางการตลาดเป็นส่วนใหญ่ก็เป็นได้ ในด้านการปฏิบัตินั้น แผนต่างๆ ส่วนใหญ่ถูกนำไปปฏิบัติจริงทุกครั้ง แต่มีการปรับเปลี่ยนตามสภาพการณ์บ้าง และผลลัพธ์ที่ได้จากการวางแผน ก็จะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานครั้งต่อไป ซึ่งก็จะจัดเป็นปัจจัยนำเข้าอีกนั่นเอง ซึ่งเป็นการกระทำอย่างต่อเนื่อง และเป็นวัฏจักร

โครงสร้างระบบ

ตารางที่ 15 ตารางเปรียบเทียบนโยบายและการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
1. นโยบายการประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่ข่าวสาร การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป และธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่ข่าวสาร การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สื่อมวลชนท้องถิ่น เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงาน และเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของแต่ละสำนักงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์เชิงรุก สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ เพื่อภาพลักษณ์ของไทยในแง่วัฒนธรรม ประเพณี ความสะอาดและความปลอดภัยในการท่องเที่ยว
2. แหล่งข้อมูลในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ได้จากกองสถิติและวิจัย ผลลัพธ์จากการวางแผนครั้งก่อน และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วางแผน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ได้จากประสบการณ์ส่วนตัวและสถิติอ้างอิงหรือการวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ได้จากสถิติอ้างอิงหรือการวิจัย ผลลัพธ์จากการวางแผนครั้งก่อนและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วางแผน มีบางแห่งใช้การว่าจ้างบริษัทประชาสัมพันธ์
3. การประสานงานในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานกับฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานกับสำนักงานใหญ่คือ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายวางแผน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงานกับสำนักงานใหญ่คือ ฝ่ายบริการการตลาด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายบริการการตลาด และฝ่ายวิชาการ	แผนและพัฒนา ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ ฝ่ายวิชาการ บางแห่งประสานกับกองประชาสัมพันธ์	ฝ่ายวางแผนและพัฒนา และฝ่ายวิชาการ บางแห่งประสานกับฝ่ายบริหารทั่วไปและฝ่ายบัญชีและงบประมาณ
4. ลักษณะของแผนการประชาสัมพันธ์	- มีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว	- ทุกแห่งมีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว	- ส่วนใหญ่มีทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว และบางแห่งมีแต่ระยะสั้น
5. การนำแผนงานไปปฏิบัติ	- ปฏิบัติจริงทุกครั้ง แต่มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์บ้าง	- ส่วนใหญ่ปฏิบัติจริงทุกครั้ง	- ส่วนใหญ่ปฏิบัติจริงทุกครั้ง บางแห่งมีการปรับแผนบ้างตามสถานการณ์
6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์	- อาศัยนโยบายองค์กร ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณ ผลการดำเนินงานครั้งก่อน สภาพเศรษฐกิจทั่วไป ความรู้ทัศนคติและค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ การเมือง	- ทุกแห่งอาศัยนโยบายองค์กร ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณ ความรู้ ทัศนคติและค่านิยมด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานครั้งก่อน บางแห่งใช้บรรทัดฐานทางสังคม	- ทุกแห่งอาศัยนโยบายองค์กร ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณ ส่วนใหญ่อาศัยสภาพเศรษฐกิจทั่วไป การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ บรรทัดฐาน

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมและประเพณี	ค่านิยม ประเพณี สภาพ - เศรษฐกิจทั่วไป การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อิทธิพลในท้องถิ่น และการได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนที่ผ่าน มา	ทางสังคม ค่านิยมและ ประเพณี และผลการดำเนินงานครั้งก่อน บางแห่งอาศัย ความรู้ ทัศนคติ และค่านิยม ด้านการประชาสัมพันธ์
7. ลักษณะของการวางแผนงานประชาสัมพันธ์	- มีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ใช้ผู้วางแผนที่เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความสอดคล้องกับนโยบายหลัก มีความยืดหยุ่น มีการประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	- ทุกแห่งประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มีความยืดหยุ่น ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมวางแผน มีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน บางแห่งมีการประเมินผลชัดเจน บางแห่งอาศัยสามัญสำนึก และบางแห่งใช้หลักเกณฑ์ทางเหตุผลในการวางแผน	- ทุกแห่งประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีความสอดคล้องกับนโยบายหลัก ส่วนใหญ่ใช้ผู้วางแผนที่เชี่ยวชาญ มีการกำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่น บางแห่งมีการประเมินผลชัดเจน บางแห่งใช้สามัญสำนึก
8. การประเมินผล	- ไม่มีการกำหนดโดยตรง อาศัย การตัดข่าวแจกและรายได้จาก	- ส่วนใหญ่มีการประเมินผล ส่วนที่มีก็อาศัยรายงานของผู้ปฏิบัติ	- ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผล ส่วนที่มีก็อาศัยรายงานของ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	การท่องเที่ยว	การวิจัยและรายได้จากการท่องเที่ยว	ผู้ปฏิบัติ และรายได้จากการท่องเที่ยว มีแห่งเดียวที่วัด feedback ของกลุ่ม - เป้าหมาย
9. ผู้มีหน้าที่ประเมินผล	- เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และกองสถิติและวิจัย	- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และฝ่ายวิจัยและประเมินผล	- ฝ่ายวิจัยและประเมินผล และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน บางแห่งว่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวในท้องถิ่น
10. ปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จของงานประชาสัมพันธ์	- ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจด้านการประชาสัมพันธ์งบประมาณเพียงพอ มีการวิจัยและประเมินผล มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และมีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานที่เพียงพอ	- ทุกแห่งเห็นว่าได้แก่ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจด้านการประชาสัมพันธ์ งบประมาณเพียงพอ มีการวิจัยและประเมินผล ส่วนใหญ่เห็นว่าต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ มีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานเพียงพอ บางแห่งเห็นว่าควรมีความทันสมัยทางการสื่อสาร	- ส่วนใหญ่เห็นว่าได้แก่ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจด้านการประชาสัมพันธ์ งบประมาณเพียงพอ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และมีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานเพียงพอ บางแห่งเห็นว่าควรมีการวิจัยและประเมินผล บางแห่งเห็นว่า

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
		การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน	ควรมีข้อมูลทางสังคมในพื้นที่ที่เพียงพอ และบางแห่งเห็นว่าควรมีการวางแผนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารส่วนใหญ่อาศัยแหล่งข้อมูลจากประสบการณ์ส่วนตัวในการวางแผนด้วย จึงอาจทำให้การวางแผนคลาดเคลื่อนจากสภาพความเป็นจริง ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจ หรือการวิจัยสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานในประเทศและสำนักงานต่างประเทศแต่ละแห่ง ควรมีการวิจัยสภาพการณ์ทั่วไปเฉพาะพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของตนด้วย จะทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น
2. ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามศักยภาพของสำนักงานการท่องเที่ยวแต่ละแห่งด้วย โดยพิจารณาถึงจำนวนบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรทางการประชาสัมพันธ์
3. ด้านการประเมินผล นอกเหนือจากการตัดข่าวแจก การพิจารณาความคุ้มค่าในการซื้อสื่อ รายได้จากการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวแล้ว ควรมีการประเมินผลจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยตรง ในด้านที่ว่าสื่อประชาสัมพันธ์ เข้าถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมาย และก่อให้เกิดกลุ่มประชาชนเป้าหมายเกิดทัศนคติอย่างไร โดยแบ่งการประเมินผลตามเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะ และวางแผนได้ตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษาโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกเป็นกองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในด้านลักษณะงานประชาสัมพันธ์ หน้าที่ของงานประชาสัมพันธ์ บทบาทของผู้บริหารต่องานประชาสัมพันธ์ ผู้กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ คุณสมบัติของนักประชาสัมพันธ์ที่ผู้บริหารต้องการ การประชาสัมพันธ์กรณีเหตุฉุกเฉิน การประชาสัมพันธ์ในฤดูกาลท่องเที่ยว

เที่ยว และการให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหาร (ดูรายละเอียดในตารางที่ 16)

ในด้านบทบาทของผู้บริหารต่องานประชาสัมพันธ์นั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ล้วนมีบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ และการพิจารณาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุจากการมีการให้อำนาจในการตัดสินใจในระดับหนึ่งแก่ผู้บริหารในแต่ละระดับ และการประชาสัมพันธ์ได้ถูกกำหนดให้เป็นงานหนึ่งของสำนักงานทุกแห่ง ลักษณะที่ผู้บริหารมีบทบาทดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Cutlip และ Center (1978) ที่ว่าผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ มีความสามารถในการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ และเป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของบุชบา สุธีธร (อ้างถึงในชมพูท นุศาคม 2536) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำหนดโครงสร้าง และบทบาทหน้าที่งานประชาสัมพันธ์อีกด้วย

ในส่วนของการประชาสัมพันธ์กรณีเหตุฉุกเฉินนั้น ส่วนใหญ่สำนักงานทั้ง 3 กลุ่มจะทำการชี้แจงเผยแพร่ข้อเท็จจริงให้ถูกต้องกระจ่างชัด การวางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะกรณี และการหลีกเลี่ยงการให้ข่าวสารในเรื่องนั้น แต่ให้ข่าวสารด้านดีแทน สาเหตุที่ทั้ง 3 กลุ่มดำเนินการคล้ายคลึงกัน น่าจะเป็นเพราะในการดำเนินงานตามปกติ จะมีการประสานงานกันระหว่างสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศตลอดเวลา จึงอาจก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทัศนะต่างๆ ในการดำเนินการ อีกทั้งเหตุฉุกเฉินบางกรณี เช่น กรณีพฤษภาทมิฬ ได้มีการว่าจ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ในการวางแผนเฉพาะกิจ ซึ่งจัดเป็นแผนแม่บทของสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ ที่จะต้องดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกัน

สำหรับการประชาสัมพันธ์ในฤดูกาลท่องเที่ยว นั้น สำนักงานทั้ง 3 กลุ่ม มีการจัดทำข่าว บทความ สารคดี เผยแพร่ทางสื่อมวลชน การจัดเพรสทัวร์แก่สื่อมวลชน และธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในประเทศ และต่างประเทศ การจัดแถลงข่าว และการให้บริการติดต่อที่นัก และพาหนะรับส่ง ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะงานดังกล่าวจัดเป็นงานประจำอยู่แล้ว ซึ่งการดำเนินการก็

จะต้องมีการประสานงานกันระหว่างสำนักงานใหญ่ กับสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ จึงทำให้การประชาสัมพันธ์มีความคล้ายคลึงกัน

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ดังนี้

จำนวนบุคลากร กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ มี 16 คน มากกว่าจำนวนบุคลากรในสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศแต่ละแห่ง ที่เป็นเช่นนั้น เนื่องมาจากกองประชาสัมพันธ์เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแยกการประชาสัมพันธ์ออกอย่างกว้างๆ เป็นการประชาสัมพันธ์ภายในประเทศ และการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องมียุคลากรมากกว่า สำหรับสำนักงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะมีบุคลากรจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าครองชีพ และค่าใช้จ่ายในบางประเทศสูงมาก และสถานที่ของสำนักงานก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการมีบุคลากรจำนวนมาก อันเนื่องมาจากค่าเช่าสูง

ลักษณะการแบ่งส่วนงาน กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่มีการแบ่งส่วนงานออกอย่างชัดเจน ตามหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน ขณะที่สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งส่วนงาน แต่อาศัยการทำงานร่วมกัน ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะสำนักงานในประเทศอาศัยการประสานงานจากสำนักงานใหญ่ในด้านต่างๆ อยู่แล้ว เช่น การเชิญสื่อมวลชนไปทัศนศึกษา การขอวัสดุอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับสำนักงานต่างประเทศนั้น งานด้านการประชาสัมพันธ์หลักๆ ก็อาศัยการว่าจ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ในบางส่วนอยู่แล้วด้วย

ลักษณะการทำงาน กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่มีการแบ่งหน้าที่ตามความชำนาญเฉพาะด้าน ส่วนสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศนั้นไม่มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยตรง ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหลายอย่าง ซึ่งบางครั้งอาจก่อให้เกิดปัญหางานล้นมือ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากบุคลากรมีจำนวนน้อย ขณะที่แผนงานต้องการความสมบูรณ์ในวงกว้าง และมีเขตพื้นที่รับผิดชอบหลายประเทศต่อสำนักงาน 1 แห่ง

ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ของบุคลากร กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ บุคลากร จะได้รับความรู้จากประสบการณ์ สถาบันการศึกษาโดยตรง และการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่สำนักงานในประเทศและสำนักงานต่างประเทศ มีเพียงบางแห่งเท่านั้นที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาโดยตรง และได้รับจากการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศต้องทำหน้าที่หลายด้าน และงานหลักก็คือ การดำเนินงานด้านการตลาด ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดและการพิจารณาคุณสมบัติของบุคลากรให้เหมาะสมกับงานหลักมากกว่า

การประเมินผลการใช้สื่อและวิธีการในการประเมินผล กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ ถึงแม้จะมีการประเมินผล แต่ก็อาศัยจากรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว การคาดคะเน การตัดข่าวแจก และการคิดคำนวณคอลัมน์ข่าวที่ข่าวได้ลงเป็นราคาตามอัตราโฆษณา ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่อาจสรุปได้ว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายรับรู้ และมีทัศนคติอย่างไรจากการประชาสัมพันธ์ขององค์กร เพราะผลที่เกิดขึ้นอาจมาจากการโฆษณา หรือการส่งเสริมการขายในด้านอื่นก็ได้ ส่วนสำนักงานในประเทศ ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผล ก็น่าจะเป็นเพราะบุคลากรมีจำนวนน้อย และต้องปฏิบัติหลากหลายหน้าที่อยู่แล้ว สำหรับสำนักงานต่างประเทศนั้น บริษัทประชาสัมพันธ์ที่ว่าจ้างนั้นก็ว่าจ้างในด้านการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อมวลชนในต่างประเทศเท่านั้น จึงไม่อาจนับได้ว่ามีการประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศส่วนใหญ่จะอาศัยจากการคาดคะเนเอง ประกอบกับเอกสารทางข้อมูลและสถิติ ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

การประสานงานในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ ได้แบ่งการประสานงานตามลักษณะการดำเนินงาน คือ การประชาสัมพันธ์ในประเทศ และการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ทั้งหมด ขณะที่สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศจะแบ่งลักษณะการประสานงานออกเป็น การประสานงานกับสำนักงานใหญ่ และการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ (ดูรายละเอียดใน ตารางที่ 16)

โครงสร้างของหน่วยงานประชาสัมพันธ์ กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ มีลักษณะโครงสร้างแบบตามหน้าที่ ขณะที่การดำเนินงานมีทั้งลักษณะต่อเนื่อง และลักษณะเฉพาะกิจ มีลักษณะเฉพาะกิจ จึงอาจทำให้คนหนึ่งต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ อาจก่อให้เกิดสภาพงานล้นมือ และการไม่สามารถดำเนินงานได้ครบตามแผนที่วางไว้ ขณะที่สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศไม่มีหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์เลย ทำให้บุคลากรต้องปฏิบัติงานทั้งทางด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนในตัวเองได้ เช่น การไม่สามารถแยกแยะระหว่างการโฆษณากับการประชาสัมพันธ์ อันเนื่องมาจากการที่บุคลากรส่วนใหญ่มิได้จบจากสถาบันการศึกษาโดยตรง การไม่เคยฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ แต่อาศัยจากประสบการณ์แทน

สำหรับข้อแตกต่างในด้านโครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระหว่างการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กับสารนิพนธ์ของนิรมล ภาวะไพบุญย์ (2523) ก็คือ ลักษณะการแบ่งส่วนงาน กล่าวคือ เมื่อ 14 ปี ที่ผ่านมา กองประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีการแบ่งส่วนงานออกเป็น 2 งานด้วยกัน คือ งานข่าวประชาสัมพันธ์ และงานจัดทำรายการวิทยุและโทรทัศน์เท่านั้น ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า งานจัดทำรายการวิทยุและโทรทัศน์นั้น ปัจจุบันได้ย้ายไปเป็นงานในกองเผยแพร่การตลาด (ฝ่ายบริการการตลาด) และงานข่าวประชาสัมพันธ์ก็ได้แบ่งเป็น 2 งาน คือ งานข่าวในประเทศ และงานข่าวต่างประเทศ และมีงานเพิ่มมาอีก 3 งาน คือ งานสื่อมวลชนสัมพันธ์ งานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสัมพันธ์ และงานวารสารธุรกิจท่องเที่ยว

ตารางที่ 16 ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
1. จำนวนบุคลากร	- กองประชาสัมพันธ์มี 16 คน (รวมผู้อำนวยการและหัวหน้างาน)	- ส่วนใหญ่มีจำนวนระหว่าง 2-4 คน รองลงมาคือ 5-7 คน	- ส่วนใหญ่มีจำนวนระหว่าง 1-3 คน รองลงมาคือ 5-7 คน
2. ลักษณะงานประชาสัมพันธ์	- เป็นงานต่อเนื่อง และงานเฉพาะกิจรวมกัน	- ส่วนใหญ่เป็นงานต่อเนื่อง บางแห่งเป็นทั้งงานต่อเนื่องและงานเฉพาะกิจ	- ทุกแห่งเป็นงานต่อเนื่อง มีบางแห่งเป็นทั้งงานต่อเนื่องและงานเฉพาะกิจ
3. ลักษณะการแบ่งส่วนงาน	- แบ่งเป็น 5 งาน คือ งานข่าวในประเทศ งานข่าวต่างประเทศ งานสื่อมวลชนสัมพันธ์ งานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและงานวารสารธุรกิจท่องเที่ยว	- ส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งงานประชาสัมพันธ์ออกเป็นสัดส่วน อาศัยการทำงานร่วมกัน	- ส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งงานประชาสัมพันธ์ออกเป็นสัดส่วน อาศัยการทำงานร่วมกัน
4. ลักษณะการทำงาน	- แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความชำนาญเฉพาะด้าน	- ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้หลายหน้าที่และไม่มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยตรง	- ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้หลายหน้าที่ ไม่มีฝ่ายประชาสัมพันธ์โดยตรง

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
<p>5. หน้าที่ของงานประชาสัมพันธ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่ข่าวสาร การสื่อมวลชนสัมพันธ์ การประสานงานกับธุรกิจท่องเที่ยวทุกสาขา การผลิตวารสารธุรกิจ - ท่องเที่ยว การจัดงานแถลง-ข่าว การประสานงานกับสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ การประสานงานกับฝ่ายบริการตลาดในการผลิตสื่อโทรทัศน์ วิหุ และการจัดนิทรรศการ การประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมการตลาดในการเผยแพร่ข่าวสาร การจัดทำข่าวแจก การตัดข่าวแจก และการจัดทัศนศึกษาแก่สื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่าง-ประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำข่าวแจก ประสานงานกับธุรกิจท่องเที่ยวทุกสาขา ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ จัดแถลงข่าว การสื่อมวลชนสัมพันธ์ บางแห่งให้คำแนะนำด้านประชาสัมพันธ์แก่ผู้บริหาร การจัดทัศนศึกษาแก่สื่อมวลชน การจัดนิทรรศการ และการประสานงานกับสำนักงานใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเผยแพร่ข่าวสาร ส่วนใหญ่ทำสื่อมวลชนสัมพันธ์ จัดเพรสทัวร์ จัดงานแถลงข่าว ประสานงานกับธุรกิจ - ท่องเที่ยวทุกสาขา บางแห่งผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ บางแห่งให้คำแนะนำด้านประชาสัมพันธ์แก่ผู้บริหาร บางแห่งจัดสัมมนา จัดนิทรรศการ

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
6. บทบาทของผู้บริหารต่องานประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารระดับสูงกำหนดนโยบายและบทบาทหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์กำหนดนโยบาย บทบาทหน้าที่และการพิจารณาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารระดับต้นกำหนดนโยบายและพิจารณาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการสำนักงานกำหนดบทบาทหน้าที่และพิจารณาบุคลากรที่ทำงานด้านประชาสัมพันธ์ บางแห่งกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์ บางแห่งกำหนดโครงการย่อยในพื้นที่เอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการสำนักงานกำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบายในพื้นที่ และพิจารณาบุคลากรที่ทำงานด้านประชาสัมพันธ์.
7. ผู้กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ หัวหน้างานในกองประชาสัมพันธ์ และกองบริหารบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการสำนักงาน มีบางแห่งผู้อำนวยการสำนักงานกำหนดร่วมกับกองบริหารบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการสำนักงาน มีบางแห่งผู้อำนวยการสำนักงานกำหนดร่วมกับผู้ว่าหรือรอง-ผู้ว่า บางแห่งกำหนดร่วมกับกองบริหารบุคคล
8. ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ของบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ได้จากประสบการณ์การศึกษาโดยตรงและการฝึกอบรมการประชาสัมพันธ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ได้จากการค้นคว้าจากตำราและเอกสาร จากการถามผู้เชี่ยวชาญ และจาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกแห่งได้จากประสบการณ์ ส่วนใหญ่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าจากตำราและเอกสาร

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
		<p>ประสบการณ์ มีส่วนน้อยที่ได้จากสถาบันการศึกษาโดยตรง</p>	<p>จากการถามผู้เชี่ยวชาญ มีบางแห่งได้จากสถาบันการศึกษาโดยตรง</p>
<p>9. คุณสมบัติของนักประชาสัมพันธ์ที่ผู้บริหารต้องการ</p>	<p>- ทุกคนต้องการผู้ที่มีทักษะในการพูดและเขียน มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</p> <p>ส่วนใหญ่ต้องการผู้มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ ใฝ่หาข่าวสารทันเหตุการณ์ มีความอดทน</p>	<p>- ส่วนใหญ่ต้องการผู้มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทักษะทั้งการพูดและการเขียน มีมนุษยสัมพันธ์ ใฝ่หาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บางแห่งต้องการผู้มีความอดทน บางแห่งต้องการผู้มีความสามารถจัดระเบียบหน่วยงาน และบางแห่งต้องการผู้มีความรู้ภาษาต่างประเทศในพินท์</p>	<p>- ส่วนใหญ่ต้องการผู้มีความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ มีทักษะในการพูดและเขียน มนุษย์สัมพันธ์ดี ใฝ่หาข่าวสารทันเหตุการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ตรงและมีความอดทน</p>
<p>10. การประเมินผลการใช้สื่อ</p>	<p>- มีการประเมินผลในด้านพฤติกรรมใช้สื่อของกลุ่มเป้าหมาย สื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด</p>	<p>- ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินผล ที่มีก็ประเมินผลในด้านสื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด และเนื้อหาที่ใช้ในสื่อ</p>	<p>- ส่วนใหญ่มีการประเมินผล ในด้านสื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด ความคุ้มค่าใช้ในการซื้อสื่อ พฤติกรรมการ</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	เนื้อหาที่ใช้ในสื่อ และความคุ้มค่าในการซื้อสื่อ		ใช้สื่อของกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาที่ใช้ในสื่อ มีบางแห่งไม่มีการประเมินผล
11. วิธีการในการประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - อาศัยรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว บางงานใช้ประสบการณ์ในการคาดคะเน บางงานใช้การคำนวณ คิดเทียบเป็นราคาโฆษณา และบางงานอาศัยการตัดข่าวแจก 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ประสบการณ์ในการคาดคะเน และเอกสารทางข้อมูลและสถิติ บางแห่งใช้การวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้เอกสารทางข้อมูลและสถิติ บางแห่งใช้การวิจัย บางแห่งคาดคะเนเอง บางแห่งอาศัยบริษัทตัวแทนประเมินผล
12. การประสานงานในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งเป็นการดำเนินงานในประเทศและต่างประเทศ 1) <u>ในประเทศ</u> ภายใน - ประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์เอง ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายบริการตลาด ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผนโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งเป็นการประสานงานกับสำนักงานใหญ่และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ 1) <u>สำนักงานใหญ่</u> - ประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายบริการการตลาด ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ ฝ่ายวางแผนโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งเป็นการประสานงานกับสำนักงานใหญ่ และการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ 1) <u>สำนักงานใหญ่</u> - ประสานงานกับกองประชาสัมพันธ์ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่ายบริการการตลาด ฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนา

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	<p>และพัฒนา สำนักงานในประเทศ หน่วยงานอื่น - <u>ราชการ</u> ประสานงานกับกระทรวงศึกษา - ธิการ กระทรวงต่างประเทศ กรมศิลปากร กรมศิลปากร และ กรมประชาสัมพันธ์ <u>เอกชน</u> ประสานงานกับบริษัทนำเที่ยว สมาคมโรงแรมไทย สมาคมจัดนำ เที่ยว และสำนักงานข่าว</p> <p>2) <u>ต่างประเทศ</u> ภายใน - ประสานงานกับกอง ประชาสัมพันธ์เอง ฝ่ายบริหาร ทั่วไป ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ ฝ่ายส่งเสริมการตลาด ฝ่าย บริการการตลาด ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนา สำนักงานต่างประเทศ และ สำนักงานในประเทศ</p>	<p>แผนโครงการและพัฒนา บางแห่ง ประสานงานกับสำนักผู้ว่า และฝ่าย บริหารทั่วไป</p> <p>2) <u>หน่วยงานอื่นๆ</u> - ประสานงานกับ <u>ราชการ</u> คือ ประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงาน จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด กรมศิลปากร</p> <p>- ประสานงานกับ <u>เอกชน</u> คือ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว องค์การ พัฒนาเอกชน และชมรมต่างๆ โรงแรมและร้านอาหารต่างๆ และ สื่อมวลชนทุกแขนง</p>	<p>ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบัญชีและงบ- ประมาณ บางแห่งประสานงาน กับสำนักผู้ว่าและฝ่ายบริหาร ทั่วไป</p> <p>2) <u>หน่วยงานอื่นๆ</u> - ประสานงานกับ <u>ราชการ</u> คือ กรมประชาสัมพันธ์ สถานทูต และกงสุลไทย กระทรวงต่าง- ประเทศ กรมศิลปากร สำนัก พระราชวัง</p> <p>- ประสานงานกับ <u>เอกชน</u> คือ โรงแรมต่างๆ บริษัทนำ - เที่ยว ธนาคาร</p> <p>- ประสานงานกับ <u>หน่วยอื่นๆ</u> คือ การบินไทย ชมรมคนไทย ร้านอาหารของคนไทย</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	<p>หน่วยงานอื่น - <u>ราชการ</u> ประสานงานกับกระทรวงต่าง - ประเทศ สถานทูตและกงสุล กรม ศิลปากร กรมศิลปากร และกรม ประชาสัมพันธ์ <u>เอกชน</u> ประสาน- งานกับสมาคมโรงแรมไทย สมาคมจัดนำเที่ยว และบริษัทนำเที่ยว</p>		
<p>13. การประชาสัมพันธ์กรณีเหตุอุกฉกเงิน</p>	<p>- ทำการชี้แจงเผยแพร่ข้อเท็จ- จริงให้ถูกต้องกระจ่างชัด ให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่อง นั้นชี้แจง และวางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะกรณีโดยการว่า จ้างบริษัทประชาสัมพันธ์</p>	<p>ส่วนใหญ่วางแผนชี้แจงเผยแพร่ข้อ เท็จจริงให้ถูกต้องกระจ่างชัด วางแผนประชาสัมพันธ์เฉพาะ กรณี และหลีกเลี่ยงการให้ข่าว สารในเรื่องนั้น แต่ให้ข่าวด้านดี แทน มีส่วนน้อยทำให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นชี้แจง</p>	<p>ส่วนใหญ่วางแผนชี้แจงเผยแพร่ข้อ เท็จจริงให้ถูกต้องกระจ่างชัด หลีกเลี่ยงการให้ข่าวสาร เรื่องนั้น แต่ให้ข่าวด้านดีแทน มีการวางแผนประชาสัมพันธ์ เฉพาะกรณีโดยประสานงาน กับบริษัทว่าจ้าง บางแห่งจัด เปรสทริบ บางแห่งให้เรื่อง จางหายไปเอง</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
14. การประชาสัมพันธ์ในฤดูกาลท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - จัดแถลงข่าว จัดเพรสทัวร์แก่สื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดทำข่าว บทความ สารคดีเผยแพร่ทางสื่อมวลชน และให้บริการในการติดต่อที่พัก พาหนะรับส่งแก่สื่อมวลชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่จัดทำข่าว บทความ สารคดี เผยแพร่ทางสื่อมวลชน จัดเพรสทัวร์แก่บริษัทนำเที่ยว และสื่อมวลชน จัดแถลงข่าวและให้บริการเรื่องติดต่อที่พัก โดยประสานงานกับสำนักงานใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกแห่งจัดทำข่าว บทความ สารคดี เผยแพร่ทางสื่อมวลชน ส่วนใหญ่จัดเพรสทัวร์ บางแห่งให้บริการเรื่องติดต่อที่พัก มีแห่งเดียวที่จัดแถลงข่าว
15. การให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ของผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญ เพราะเป็นการบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่การดำเนินงาน ผลงาน และกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า หาจุดบกพร่องขององค์กร ช่วยให้การประชาสัมพันธ์ของประชาชนต่อองค์กร ช่วยปกป้องชื่อเสียงไม่ให้เสื่อมเสีย และช่วยสนับสนุนกับการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกคนให้ความสำคัญ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นการบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่การดำเนินงาน ผลงาน และกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ช่วยให้การประชาสัมพันธ์ของประชาชนต่อองค์กร ช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า ค้นหาจุดบกพร่องขององค์กร สร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร แก้ไขปัญหาในองค์กร และ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกคนให้ความสำคัญ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นการบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่การดำเนินงาน ผลงาน และกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ส่วนใหญ่เห็นว่าช่วยให้ทราบทัศนคติของประชาชนต่อองค์กร ช่วยคาดการณ์ล่วงหน้า ค้นหาจุดบกพร่องขององค์กร สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรใน

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ทำการศึกษา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)	สำนักงานในประเทศ	สำนักงานต่างประเทศ
	ตลาดขององค์กร	ปกป้องชื่อเสียงไม่ให้เสื่อมเสีย	องค์กร แก้ไขปัญหายุ่งยาก ต่างๆ ในองค์กร และบางคน เห็นว่าเป็นการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน กับองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์ให้แก่ บุคลากรของสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ
2. ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ เนื่องจากบุคลากร และงบประมาณของสำนักงานในประเทศและสำนักงานต่างประเทศมีจำกัด สำนักงานแต่ละแห่งจึงควรจำกัดกลุ่มเป้าหมายให้แคบลง โดยพิจารณาจากผู้มีอิทธิพลในการชักจูงให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น กำหนดเป็นกลุ่มแม่บ้าน อายุ 25 - 45 ปี ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเลือกสื่อในการประชาสัมพันธ์ให้ตรงจุดมากขึ้น การดำเนินงานต่างๆ ก็จะชัดเจนขึ้น การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่ม จะช่วยให้การทำงานสะดวกขึ้น และประหยัดยิ่งขึ้น มากกว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน ที่มีการดำเนินงานแบบเหวี่ยงแห หวังผลในวงกว้างโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพของสำนักงานแต่ละแห่ง
3. จากข้อ 2 การประเมินผลก็จะง่ายขึ้น อย่างน้อยที่สุด เมื่อบุคลากรได้รับการฝึกอบรมด้านการประชาสัมพันธ์แล้ว และกำหนดกลุ่มเป้าหมายชัดเจนแล้ว ก็ควรออกแบบสอบถามความคิดเห็น หรือทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผลจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยตรงได้ โดยอาจขอความร่วมมือ และคำปรึกษาจากบริษัทประชาสัมพันธ์ที่จ้าง หรือผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถาม เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และนำไปใช้ แก้ไขปรับปรุงในการวางแผนงานครั้งต่อไปได้
4. กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ ควรจัดโครงสร้างแบบผสมระหว่างโครงสร้างแบบตามหน้าที่ และโครงสร้างแบบโครงการ เนื่องจากลักษณะงานมีทั้งงานแบบต่อเนื่อง และงานเฉพาะกิจ เพื่อลดปัญหาการทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษาอุปสรรค และปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแยกเป็นกองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ ดังรายละเอียดในตารางที่ 17 จะเห็นว่า

กองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ มีอุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ และมีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการบ่อย ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะกองประชาสัมพันธ์เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องมีการประสานงานกับสำนักงานในประเทศ สำนักงานต่างประเทศ ในการทำงานกับสำนักงานในประเทศแทบจะทุกครั้ง ที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการจะต้องเดินทางไปยังสำนักงาน หรือเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้ที่ทำงานสำนักงานใหญ่ไม่มีผู้ปฏิบัติงานส่วนสาเหตุที่มีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการบ่อยนั้น น่าจะเป็นเพราะอัตราการว่าจ้างบุคลากรต่ำ ทำให้เจ้าหน้าที่หางานใหม่ที่ได้เงินเดือนสูงกว่า อุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากรนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประมะ สตะเวทิน และคณะ (2524) ที่พบว่าอุปสรรคและปัญหาของหน่วยงานประชาสัมพันธ์ในประเทศไทย ในด้านบุคลากร คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ นอกจากร่องลงมากองประชาสัมพันธ์สำนักงานใหญ่ ยังมีอุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะงานด้านการประชาสัมพันธ์มีความหลากหลาย การที่แผนการประชาสัมพันธ์หวังผลในวงกว้าง และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเหวี่ยงแห ไม่เฉพาะเจาะจงทำให้ปริมาณงานมีจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้วงเงินที่สูงมาก ซึ่งอุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอนี้ ยังคงเป็นปัญหาเดิมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังสารนิพนธ์ของนิรมล ภาวะไพบุลย์ (2523) ที่พบว่า งบประมาณของกองประชาสัมพันธ์มีไม่เพียงพอ ส่วนอุปสรรคและปัญหาด้านการจัดระบบงานนั้น กองประชาสัมพันธ์ไม่มีงานผลิตอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์เป็นของตนเอง ทำให้ในการทำงานต้องประสานงานกับฝ่ายอื่น ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงานได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากการดำเนินการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เน้นการดำเนินงานทางด้านการตลาดเป็นหลัก ทำให้กองผลิตอุปกรณ์โฆษณา ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริการการตลาด ซึ่งอุปสรรคและปัญหาด้านระบบงานนี้ก็ยังคงเป็นปัญหาเดิม

ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังสารนิพนธ์ของนิรมล ภาวะไพบูลย์ (2523) ที่พบว่า กองประชาสัมพันธ์ต้องขอความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นในการผลิตวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ อุปสรรคและปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ การขาดการประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ และงบประมาณมีจำนวนจำกัด เมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ทำ จึงอาศัยการตัดข่าวแจกเป็นหลัก และนำไปคิดเทียบเป็นอัตราค่าโฆษณาตามคอลัมน์นั้นที่ได้ลงข่าวแค่นั้น ซึ่งก็ยังคงเป็นปัญหาเดิมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังสารนิพนธ์ของนิรมล ภาวะไพบูลย์ (2523) ที่ว่ากองประชาสัมพันธ์ไม่มีการประเมินผลที่แน่นอน เป็นการกระทำอย่างคร่ำๆ เท่านั้น

สำนักงานในประเทศ มีอุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ การไม่มีบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง และบุคลากรขาดความชำนาญและประสบการณ์ที่เป็นเช่นนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการไม่มีระบบงาน หรือหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง แต่อาศัยการทำงานร่วมกันหลายๆ หน้าที่ โดยมุ่งเน้นการดำเนินการด้านการตลาดมากกว่า ซึ่งจะมีผลในการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่มุ่งเน้น ความรู้ ความสามารถทางการตลาดด้วย นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะสำนักงานในประเทศแต่ละแห่งมีเขตพื้นที่รับผิดชอบหลายจังหวัด ทำให้ภาระหน้าที่ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณในวงเงินที่สูง อีกทั้งแผนการประชาสัมพันธ์ก็หวังผลในวงกว้าง ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายก็ไม่ชัดเจน จึงทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินการได้อย่างชัดเจน และตรงจุด อุปสรรคและปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของสำนักงานในประเทศก็คือ การขาดการประเมินผล ที่เป็นเช่นนั้นอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาด้านงบประมาณ และบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบตามเขตพื้นที่ต่างๆ

สำนักงานต่างประเทศ มีอุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากค่าใช้จ่าย และค่าครองชีพในต่างประเทศสูงมาก และยังมีกรณีที่จ้างบริษัทประชาสัมพันธ์ ซึ่งคิดค่าธรรมเนียมตามค่าครองชีพในแต่ละประเทศ เมื่องบประมาณไม่เพียงพอ จึงทำให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้เพียงบางส่วน ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนประชาสัมพันธ์ที่วางเอาไว้

อีกทั้งไม่มีการศึกษาและวิจัยด้านการใช้สื่อ ด้านกลุ่มเป้าหมายในตลาดแต่ละประเทศ จึงอาจทำให้แนวทาง และกลวิธีในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์คลุมเครือและสับสนได้ง่าย นอกจากนี้บุคลากรในสำนักงานต่างประเทศก็ขาดความรู้ และประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ และมีไม่เพียงพอ ที่เป็นเช่นนั้น น่าจะเป็นเพราะการมุ่งเน้นคุณสมบัติทางความรู้ ความสามารถด้านการตลาดมากกว่าการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากการไม่มีหน่วยงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรงนั่นเอง

ตารางที่ 17 ตารางเปรียบเทียบอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่ สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ

ประเภทของอุปสรรคและปัญหา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)		สำนักงานในประเทศ		สำนักงานต่างประเทศ	
	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา
1. ด้านนโยบายและเป้าหมาย	4	- นโยบายและเป้าหมายเปลี่ยนแปลงบ่อย	7	- เปลี่ยนแปลงตามผู้บริหารระดับสูงที่เปลี่ยนไป	4	- ไม่เหมาะสมกับตลาดบางประเทศ - เปลี่ยนนโยบายกะทันหัน - เปลี่ยนแปลงบ่อย
2. ด้านแผนการประชาสัมพันธ์	5	- ขาดการประเมินผลที่ชัดเจน อาศัยการตัดข่าวแจก	6	- ไม่ชัดเจนเพราะขาดข้อมูล - ขาดการประเมินผลที่ชัดเจน - ไม่ได้นำแผนปฏิบัติอย่างสมบูรณ์เพราะบุคลากรจำกัด	4	- ขาดแผนเชิงรุก - มีลักษณะงานประจำ - ไม่มีการศึกษาและวิจัยการใช้สื่อในตลาดแต่ละประเทศ - ไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ด้านข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์	-	-	3	- ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายหลากหลายไม่ชัดเจน	3	- ข้อมูลล่าช้า

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของอุปสรรคและปัญหา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)		สำนักงานในประเทศ		สำนักงานต่างประเทศ	
	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา
				<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทันสมัย - ไม่มีข้อมูลและสถิติเฉพาะพื้นที่ 		
4. ด้านบุคลากร	1	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน - เปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานบ่อย 	1	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ - ไม่มีบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง - บุคลากรขาดความรู้ชำนาญและประสบการณ์ 	2	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ - ไม่ค่อยมีคุณภาพ - บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์
5. ด้านงบประมาณ	2	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ 	2	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ 	1	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ
6. ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ - ต้องขอความช่วยเหลือจากฝ่ายบริการการตลาด 	5	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อล้าสมัย - ขาดการเตรียมการล่วงหน้า 	3	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เพียงพอ - คุณภาพไม่ดี ล้าสมัย - สื่อประชาสัมพันธ์ไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของอุปสรรคและปัญหา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)		สำนักงานในประเทศ		สำนักงานต่างประเทศ	
	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา
7. ด้านการประสานงานภายใน	6	- ต้องประสานกับหลายหน่วยงานในองค์กร ทำให้ล่าช้า	4	- ความล่าช้า - ขาดการเตรียมการล่วงหน้า	7	- การใช้ภาษาของประเทศนั้นๆ กับลูกจ้างท้องถิ่นในสำนักงานทำให้ล่าช้า
8. ด้านการประสานงานภายนอก	5	- ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกอย่างเพียงพอ	8	- ได้รับข่าวสาร ข้อมูลจากสำนักงานใหญ่ล่าช้า	5	- ได้รับข่าวสาร ข้อมูลจากสำนักงานใหญ่ล่าช้า - ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร - ขาดทักษะทางภาษาของประเทศนั้นๆ ทำให้ล่าช้า
9. ด้านการจัดระบบงาน	3	- การจัดระบบงานที่ไม่ตรงกับกองหรือฝ่าย - การไม่มีงานผลิต	7	- ไม่มีระบบงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง - ไม่สามารถจัดแบ่งระบบ	6	- ไม่มีระบบงานด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง อาศัยการ

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของอุปสรรคและปัญหา	สำนักงานใหญ่ (ส่วนกลาง)		สำนักงานในประเทศ		สำนักงานต่างประเทศ	
	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา	ลำดับที่	ลักษณะของปัญหา
		อุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์ ของกองประชาสัมพันธ์ เอง		งานได้อย่างชัดเจน		ทำงานร่วมกัน
10. ด้านอื่นๆ	-	-	-	-	7	- แหล่งท่องเที่ยว เสื่อม โทรม (สินค้าไม่ขาย ตัวเอง)

ข้อเสนอแนะ

1. กองประชาสัมพันธ์ควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ให้มีความชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง โดยอาศัยการศึกษาและวิจัยในด้านกลุ่มเป้าหมายอย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถนำมากำหนดแผนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. กองประชาสัมพันธ์ ควรมีการประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรงในแง่ที่ว่า สื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และก่อให้เกิดกลุ่มเป้าหมายเกิดทัศนคติอย่างไร นอกเหนือไปจากการตัดข่าวแจก และการคิดเทียบเป็นราคาโฆษณาตามคอลัมน์นี้ที่ข่าวได้ลง
3. ควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรของสำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ
4. สำนักงานในประเทศ และสำนักงานต่างประเทศ ควรมีการประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง อาจกระทำโดยบริษัทประชาสัมพันธ์ที่จ้าง หรือการออกแบบสอบถามเองโดยปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องให้ละเอียด ลึกซึ้งลงไป ได้แก่

1. การวิจัยการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ของสำนักงานในประเทศแต่ละแห่ง และของสำนักงานต่างประเทศแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเฉพาะพื้นที่ และสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ครั้งต่อไป
2. การวิจัยสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ของสำนักงานในประเทศแต่ละแห่ง และของสำนักงานต่างประเทศแต่ละแห่ง